

MUNI
MED

Kompresivní terapie

Mgr. et Mgr. Andrea Menšíková, Mgr. Marta Šenkyříková, PhD.,
Ústav zdravotnických věd, LF MU Brno

Kompresivní terapie

- podporuje venózní návrat krve z končetin, zrychluje proudění krve v žilách (komprese vytváří tlak na stěnu povrchových a hlubokých žil), zužuje rozšířené žíly, zlepšuje domykavost žilních chlopní a zabraňuje stagnaci krve
- uplatňuje se jako metoda preventivní, léčebná i podpůrná
- provádí se bandáží pomocí kompresivních obinadel a kompresivních punčoch

Účel kompresivní terapie

- prevence tromboembolické nemoci (před a po operaci, u dlouhodobě imobilních)
- prevence edémů a varixů (křečových žil)
- léčba trombózy, posttrombotického syndromu (souboru změn a příznaků vznikajících jako následek hluboké žilní trombózy)
- léčba bércového vředu (ulcus cruris)
- podpůrná léčba chronické žilní nedostatečnosti, lymfedému
- podpůrná léčba onemocnění pohybového aparátu
- po operaci varixů, po skleroterapii (odstranění varixů), po liposukci (odsátí tuku)

Pomůcky

- nepoddajné **obvazy ze zinkoklihu**: nejvyšší pracovní a nejnižší klidový tlak
- **krátkotažná obinadla**: málo roztažitelná, vysoký pracovní a nízký klidový tlak
- **dlouhotažná obinadla**: vysoce roztažitelná, nízký pracovní a vysoký klidový tlak
- **kompresivní punčochy**
- **vícevrstevné bandáže**

Pomůcky

ELASTICKÉ/KOMPRESIVNÍ OBINADLO	KOMPRESIVNÍ PUNČOCHY
výhody	
<ul style="list-style-type: none">• použití v akutní fázi onemocnění• jednoduchá manipulace pro zdravotníky	<ul style="list-style-type: none">• použití u chronických onemocnění se stabilním nálezem• stálý tlak, nezávislý na technice přiložení• dlouhá životnost při respektování doporučení výrobce• různé varianty provedení• modernější vzhled• různobarevné provedení• snazší nošení obuvi
nevýhody	
<ul style="list-style-type: none">• nerovnoměrný tah na dolní končetině• sklouzávání• ztráta elasticity, opotřebování po opakovaném použití• suchá pokožka, ekzémy	<ul style="list-style-type: none">• obtížnější navlékání na dolní končetinu• suchá pokožka, ekzémy

Obinadla s krátkým tahem (krátkotažná, tažnost 60-90 %)

- mají výrazný kompresivní účinek, vysoký pracovní a nízký klidový tlak
- při správném provedení lze ponechat tři dny včetně noci v průběhu intenzivního léčebného režimu (nelze použít na končetiny s výrazným otokem)
- použití: lymfatické otoky, žilní insuficience, bércové vředy
- výhody: lepší léčebný efekt, držení tahu po celý den, nerolování se

Obinadla s dlouhým tahem (dlouhotažná, tažnost nad 100 %)

- nízký pracovní a vysoký klidový tlak
- použití: doléčení a udržení dosaženého stavu žilních onemocnění, léčba podvrtnutí, krátkodobá bandáž u pohyblivého pacienta
- při chůzi se roztahují a poddávají, nepoužívat během spánku
- výhody: použití u akutních i chronických stavů, u chodících pacientů
- nevýhody: rychle ztrácí tažnost, musí se opakovaně převazovat

Kompresivní punčochy

- nízký pracovní a vysoký klidový tlak (dlouhotažná)
- použití: udržovací fáze, stabilizované chronické žilní onemocnění vyžadující kompresivní terapii, varixy a otoky v těhotenství, po chirurgickém žilním zákroku, nepoužívat během spánku
- správný výběr:
- velikost – změření délky končetiny a obvodu jednotlivých částí
- kompresivní třída (čtyři typy), podle tlaku, kterým punčocha působí v oblasti hlezna

Kompresivní punčochy

- **I. kompresivní třída** (18-21 mmHg): lehká komprese (prevence vzniku varixů při genetické zátěži anebo v graviditě, otoky ze stagnace při dlouhém stání)
- **II. kompresivní třída** (23-32 mmHg): středně silná komprese (varixy, po operaci varixů, projevy chronické žilní choroby, otoky)
- **III. kompresivní třída** (34-46 mm Hg): silná komprese (trombóza, posttrombotický syndrom, žilní nedostatečnost s tendencí tvorby otoků, prevence recidivy po zhojení ulcus cruris)
- **IV. kompresivní třída** (nad 60 mm Hg): extra silná komprese (u výrazných trvalých otoků mízního původu – lymfedému)

Zásady při kládání bandáže

- zvolit kompresivní pomůcku (obinadlo, punčochy) s ohledem na účel (prevence, léčba, podpurná léčba), na průběh nemoci (akutní/chronická fáze) a schopnosti jedince použít pomůcku
- zvolit funkční (neopotřebovaný) materiál
- zvolit správnou šířku obinadla a velikost punčochy (čím větší je bandážovaná část těla, tím širší obinadlo a větší punčocha)
- kompresi provést před vstáváním z lůžka (před spuštěním dolních končetin)

Zásady příkládání bandáže

- dodržet správnou techniku provedení (přiložit od metatarzálních kůstek přes patu a kotník pod koleno/nízká bandáž anebo po tříslu/vysoká bandáž, obinadlo odvíjet bezprostředně na kůži, neodtahovat od nohy, kompresi provést nejsilněji v dolní části nohy/nárt, kotník, dolní část bérce na dolní končetině, zápěstí a předloktí na horní končetině, směrem k srdci se tlak komprese snižuje)
- komprese nesmí vytvářet záhyby, shrnovat se, jednotlivé otočky se překrývají ze dvou třetin
- monitorovat výskyt bolesti, brnění, necitlivosti, otoku, modrého zbarvení prstů, chladných aker, podráždění kůže
- edukovat pacienta

Technika bandáže dolní končetiny krátkotažným obinadlem

Technika bandáže dolní končetiny krátkotažným obinadlem – základní otočka, tzv. zámeček

Technika bandáže dolní končetiny krátkotažným obinadlem – fixace zámečku pomocí kruhové otočky

Technika bandáže dolní končetiny krátkotažným obinadlem – vedení osmičkových otoček přes kotník

Technika bandáže dolní končetiny krátkotažným obinadlem – vedení osmičkových otoček přes patu

Technika bandáže dolní končetiny krátkotažným obinadlem – navázání dalšího obinadla

Technika bandáže dolní končetiny krátkotažným obinadlem – nízká bandáž – hoblinový obvaz

Technika bandáže dolní končetiny krátkotažným obinadlem – nízká bandáž – klasový obvaz

Literatura a zdroje

- Beharková, N., Soldánová, D. : Základy ošetrovatelských postupů a intervencí. Elportál Brno, Masarykova univerzita 2019. [Základy ošetrovatelských postupů a intervencí | Lékařská fakulta Masarykovy univerzity \(muni.cz\)](#)
- <https://www.lecbarany.cz/clanky/nova-vidoa-o-kompresivni-terapii-na-lecbarany-cz>

Děkuji za pozornost!

MUNI
MED